

Przekazanie firmy – jakie mam możliwości?

W ostatnich artykułach pisałem o sprawach związanych z przekazaniem firmy. Coraz więcej osób zaczyna się zastanawiać, kiedy i na jakich zasadach oddać stery i jak się w tym wszystkim odnaleźć. Przede wszystkim, co się będzie działo z firmą, komu i jak ją przekazać i zapewnić żeby wszystko sprawnie się potoczyło. Jedni mają dzieci, które chętnie wejdą w rolę sukcesora, inni z kolei szukają kogoś z zewnątrz. Niektórzy chcą stopniowo oddalać się od firmy i jeszcze przez jakiś czas pomagać następcy i kontrolować jego poczynania, a pozostali chcieliby uczestniczyć jedynie w kluczowych dla firmy decyzjach czy nawet odciąć się od niej całkowicie. Tak, czy inaczej, jeśli nie teraz, to za jakiś czas na pewno trzeba będzie o tym pomyśleć. Warto zatem wiedzieć, w jaki sposób zabezpieczyć siebie, firmę i rodzinę na kolejne lata.

Poniżej przedstawiam kilka najczęściej stosowanych rozwiązań w zakresie transferu biznesu. Pod tym pojęciem kryje się po prostu przekazanie prowadzonej firmy. W zależności od formy prowadzonej działalności oraz koncepcji na przyszłość, do wyboru pozostaje naprawdę wiele możliwości.

Całkowicie bierna postawa właściciela firmy w przypadku jego śmierci doprowadzi do **dziedziczenia ustawowego**. Może zdarzyć się tak, że majątek spadkodawcy, w tym przedsiębiorstwo czy udziały w spółce odziedziczy kilka osób, a wspólne podejmowanie przez nich decyzji nie tylko nie będzie łatwe dla nich samych, ale też może generować trudności dla pozostałych współników, czy prowadzić do sporów w rodzinie. Pierwszą, najbardziej podstawową kwestią może być zatem sporządzenie

” Wybór odpowiedniego rozwiązania jest uzależniony od sytuacji danej firmy i jej właściciela. Wiele z pojawiających się wątpliwości znajduje odpowiedź w przepisach.

testamentu, w którym wskazana zostanie konkretna osoba do dziedziczenia przedsiębiorstwa. Zapis windykacyjny pozwoli na uniknięcie niepotrzebnych perturbacji. Warto też przypomnieć, o czym pisałem w poprzednich artykułach, że nie w każdym wypadku możliwe jest prowadzenie firmy przez spadkobierców i zależy to od formy prawnej prowadzonego biznesu i zapisów w umowie spółki. Jeśli chcemy uniknąć takiej sytuacji, powinniśmy zastanowić się nad zmianą formy organizacyjno-prawnej naszej firmy bądź zapisów znajdujących się w umowie. W przypadku przekazania firmy po śmierci właściciela, czy to w drodze dziedziczenia ustawowego, czy na mocy testamentu, spadkobiercy będą musieli przeprowadzić postępowanie spadkowe i uregulować stan prawny przedsiębiorstwa w zależności

od formy prawnej, w jakiej ono jest prowadzone.

Jeżeli już teraz chcemy wziąć sprawy w swoje ręce, zastanówmy się jaki wariant przekazania biznesu najbardziej by nam odpowiadał. Jeżeli jednoosobowa działalność rozrosła się do znacznych rozmiarów i mamy świadomość, że po naszej śmierci firma w pierwotnym kształcie nie przetrwa (o tym mogliście Państwo przeczytać w poprzednim numerze Biuletynu) warto pomyśleć o działalności w formie spółki. Można tego co do zasady dokonać na dwa sposoby: **wnieść przedsiębiorstwo aportem do nowo założonej spółki**, bądź **przekształcić prowadzoną jednoosobową działalność gospodarczą w spółkę**, co niesie za sobą wiele korzystnych skutków. W dalszej kolejności możemy dokonać modyfikacji składu osobowego spółki, stopniowo wprowadzając do niej członków rodziny, bądź inne zaufane osoby np. poprzez sprzedaż udziałów.

Jedną z najczęściej wybieranych form transferu biznesu jest **darowizna** na rzecz członka lub członków rodziny. Nierzadko następcy pracują już w firmie i są przygotowywani do jej prowadzenia. Właściciel zamyka więc własną firmę i dokonuje darowizny przedsiębiorstwa w formie aktu notarialnego. Obdarowany musi mieć zarejestrowaną działalność. Podobnie jak dziedziczeniem przedsiębiorstwa, należy zwrócić szczególną uwagę na zawarte umowy oraz wydane decyzje administracyjne i sprawdzić czy możliwa jest ich cesja bądź przeniesienie. Analogicznie, można dokonać darowizny udziałów przy czym zalecane jest, aby

każdorazowo przyrzeć się postanowieniom umowy spółki, bowiem umowa może zawierać w tej kwestii ograniczenia. Nie jest również wykluczone przekazanie tylko części udziałów. W przyszłym roku mają jednak wejść w życie niekorzystne zmiany w prawie podatkowym powodujące, że opisane formy przekazania firmy mogą nie być tak opłacalne, jak do tej pory.

Jednym z preferowanych rozwiązań jest **sprzedaż przedsiębiorstwa lub udziałów**. Nabywcą może być zarówno osoba obca, pracownik, czy też członek rodziny. Jeśli zakupu miałby dokonać dotychczasowy współnik, często osiada niezgodę staje się wartość udziałów i sposób ich wyceny, na co również można mieć pewien wpływ już teraz, a mianowicie poprzez dodanie odpowiednich postanowień do umowy spółki. Sprzedaż na rzecz osoby bliskiej także nie należy do rzadkości. Biznesowe podejście do tematu sprawia, że zarówno nestor jak i sukcesor traktują przekazanie firmy jako transakcję. Nestor zyskuje zabezpieczenie finansowe np. w postaci comiesięcznych rat, a sukcesor z kolei wejdzie do firmy jako jej nabywca, oczywiście na zasadach ustalonych z nestorem. Niewykluczone też, że sprzedaż dotyczyć będzie części udziałów, a pozostała zostanie przekazana w przyszłości czy to w drodze spadku czy darowizny.

Elastycznym rozwiązaniem jest sprzedaż części przedsiębiorstwa, szczególnie jeżeli składa się ono z kilku punktów prowadzenia działalności, które mogą samodzielnie działać. Mówimy wówczas o zbyciu jednej ze zorganizowanych części tego przedsiębiorstwa. Darowizna takiej części również będzie możliwa, szczególnie gdy nestor chce przekazać firmę „małymi krokami”. Rozwiązanie to sprawdzi się również przy **podziale przedsiębiorstwa pomiędzy dzieci**, tak aby każde zarządzało oddzielnym fragmentem i miało swobodę działania.

Wybór odpowiedniego rozwiązania jest uzależniony od sytuacji danej firmy i jej właściciela. Wiele z pojawiających się wątpliwości znajduje odpowiedź w przepisach. Można na przykład dokonać zmian w tzw. „sile głosu” w przypadku głosowania nad sprawami spółki i urzeczywistnić wizję nestora o posiadaniu realnego wpływu na spółkę w przyszłości. To jedynie przykład wielu możliwości, jakie stoją przed właścicielem firmy, który spraw związanych z przekazaniem biznesu nie chciałby pozostawiać swojemu losowi.

W kolejnym artykule omówię zagadnienia dotyczące zasad przejścia firmowych zezwoleń, licencji czy koncesji, co również może wpłynąć na decyzję o sposobie przekazania firmy. ■

Adwokat Maciej Krotoski
z poznańskiej Kancelarii M.KROTOSKI ADWOKACI
I RADCY PRAWNI Spółka komandytowa, Członek WKK.

